

Barcelona 27 Juliol de 1905

Amors sempre li ofereixen,
 cors li ofereixen a mils
 pero, 'ls tontos no coneixen
 que a n' ella sols la rendeixen
 los bitllets y 'ls bons pernils.

SF

DE DIJOURS A DIJOURS

Lanada al poder dels polítics espanyols, en lo règimen monàrquich imperant, es l' anar á la picota.

No patían pas més vergonya, els que passavan Boria avall per deixiplinar'ls las espatllas.

L' estada als ministeris, es la befa proseguída... l' escarni del país... la vergonya més grossa que l' ho ne pot sufrir.

Es la passió, l' afront, lo calvari; l' *inri* al cim de la creu que 'ls suporta.

Podrían viurer agermanats, treballant ensemps pe 'l be dels terrers, y pe 'ls manteniments de la gent... y viuhem com gat y gos.

Ab poch fatichs, podríam accontentar els pobles.. y s' estiman més omplirs' las butxacas á curull..

Tot el vessant, va á parar cap als banchs extranjers.

Lo Banch d' Espanya, no més el tenen per fer els seus monopòis... gaudintse dels cabals del próxim.. mes estimats per terls' servir, que 'ls seus prop s, que 'ls volen per arreconar..

Els uns contraris dels altres.

Sols se disputan els quartos.

Els amichs vells d' en Silvela, contrari dels novells d' en Maura.

Els d' en Dato... els d' en Villaverde, y els que van per ells sols... com en Romero Robledo.

Aixís els conservadors com els libera s.

En Romanones, que per remenar á son antoix els dotze mil óns fa la tra eta á l' Urzaiz.

Els d' en Moret... els del dimoni, que se 'is enduga á tots, que tots hi son pe 'l mateix.

¡Ah... quin desprendiment!

En Montero Ríos, a quell que s' embolica ab bufanda fins quan fa calor com ara, per por de encostiparse si 'l tocan 'ls aires, n' ha donat la gran proba.

No n' ha tingut prou posat á la secretaría de la presidencia á son fill en Montero Villegas; á son gendre 'n García Prieto al ministeri de la Governació; á l' altre gendre en Martínez del Campo, á la presidencia del Tribunal Supremo; á un altre, també son gendre á l' arcaldía de Madrid... no; mancava la torna, s' havia de repartir la moma per tota la fami ia.

¡Espanya, per ells... y avant!

Ja s' ha publicat i' ordre reyal qu' ha de salvar la terra; ¡aixó era lo més urgent!

Dar las gracias al gendre núm. 4 al telegrafista en Vincenti per haver regalat 150 exemplars d' un llibret *El libro de las escuelas* y ordenar la compra d' obra tan interessant... 833 exemplars al preu de tres pesetas cada un.

Es á dir, donarl' hi 2500 pesetas que deu venir á ser el que costa tota l' edició... que ni menos ha sortit del magí del gendre núm. 4 esmentat.

¡Nol..

Que 'l tal llibret, no son res més que fragments del Don Quixot, d' en Miquel de Cervantes Saavedra.

¡Prou ha quedat ben descansat, després de tal jornada lo gendre núm. 4!

¡Bonica manera de regenerar la patria!

Lo qu' está pasant, es una bojería; l' un disbarat darrera del altre... un vértich d' anti constitucionisme.

Aquets ministres s' ho van quedant tot per ells... parapetats ab la teoria famosa de la confiança de la corona, per més que 'ls manqui la del poble.

Aixís mateix son los ministres del absolutisme del temps de Ferrand VII essent prou lo nomenament del rey... encara que 'l país no 'ls volgués.

Sols aquí, subsisteix la tradició absolutista, defensada per homens que s' anomenan constitucionals, y liberals, á l' hora que per tot arreu procuran desintegrar las funcions del quefe del Estat, de doblegant las iniciativas y facultats del altres poders.

Aquí convé enrecordarse del que digué l' Azcárraga del poder exercit per un menor d' edat...

¡La confianza de la coronal..

Si tan sols la pot tenir, ab qui designi 'l poble... assenyalant'ho 'ls seus representants á las Corts.

Altre cosa, es fer la *patota* constitucional.

Es mantenir una opinió política... que jamay pot sustentat el quefe d' un Estat.

— Qu' es el rey ó las monarquías constitucionals, d' sprés de las revolucions qu' han agitat al mon en pes?

El rey es un funcionari públich com qualsevulga d' altre., el més ben pagat de tots; pero un funcionari servidor de la nació, que s' ha de guiar per la nació, que s' ha de guiar per la voluntat del poble, representada per las Corts.

Pot succehir que 'l rey tinga pensaments lliberals, quan las eleccions donguin una majoría conservadora, ó pot ser al enrevés.

La seva obligació com monarca constitucional, es donar la seva *confianza* 'l primer cas als conservadors, á l' altre cas als liberals, porque ha de dar per sentat, qu' aixís es la voluntat nacional.

Ja ho deya, Espartero.

Dirán qu' aixó, es reduhir el paper de rey al d' una máquina, ó d' un aparato mecánich.

Donchs, si; no es res més.

Es l' instrument del voler y del pensar nacional, sens propia voluntat; no 'n pot tenir.

Paper tan trist y fins ridicol si 's vol, es la consecuencia de las revolucions, qu' han guardat la monarquia ab la condició de que no pot ser patrimonial, absoluta ni de dret diví.

Tots els que no estiguin d' acort ab aquesta doctrina, s' en han d' anar resoltament cap al tradicionisme.

Els altres poden arriar á portarhi un ninot... com un sant de fusta, ó la custodia de la Catedral.

Un quefe d' Estat, tant á las monarquías constitucionals com á las repúblicas, ve á ser com un president del jurat.

Lo fiscal acusa: l' advocat defensa, lo jurat qu' es el poble, falla.

Pronunciat 'l *fallo*, lo magistrat president, se limita á obrir 'l llibre del códich penal y aplicar la pena que

li corresponent ó donarli llibertat, si 'l veredicte es d' aprovació:

Las Corts son el jurat... pronuncian el veredicte en pró ó en contra del govern.

El rey ó el president obren el llibre de la constitució, y donan la confiança al govern, ó li treuen... més s' han de guardar las personals opinions.

Qui explica tot aixó, es l' Azcárate, en son tractat de dret públich.

Fins al sigle XIX, todas las funcions públicas eran propietat, patrimoni hereditari del funcionari que las exercia.

Un notari, un magistrat, un escribá, compravan el seu encárrech y lo tenian per tota la vida y á la mort lo deixavan á sos hereus, com propi patrimoni.

A la fi, aixó 's va acabar y 'ls oficis públics deixa

ren de ser patrimoni de la gent, *revertintse* á la sobe-
ranía del Estat.

L' únich ofici qu' encara no s' ha *revertit*.. que 's conserva com patrimoni, que 's trasmet per herencia, es l' ofici de rey.

Y com qu' el fet pugna ab l' humana rahó, y ab l' estat social modern, comensan las *mentidas* y las *patotas* per tornar l' equilibri y 's limita 'l poder real á un mer paper d' autómata... á ser el delmaser, que registra 'ls pesos de la balança...

Si l' acabament de las monarquías no queda ben mostrat de gros en gros... sols mancan las revolucions, per acabarlas d' un cop, á esgarrapadas.

CALIXTE PI Y XARAU

TA REIXA (Fantasia)

Quan lo brill de l' estelada
resplandeix á mitja nit,
y la lluna platejada
misteriosa y blanca fada
vá creuhant per l' infinit.

A ta reixa, nina meva,
tot gaudintse lo cor meu,
divinisada com Eva
cerco sempre la faç teva
escoltant ta dolça veu.

Tas paraulas melangia
son cor de mon inmens amor,
mirarme en tu es m' alegría,
l' afecte que al teu cor nia
també nia en lo meu cor,

Y tant ma nina daleixo
y tant t' estim ángel meu,
que apartat de tu sufroixo
y un desij sols apeteixo,
lo trobarme vora teu.

Encar que vaig allí ahont moras
sens darmen compte y rahó,
quan hi soch passan las horas,
y es tant lo que m' enamoras
qu' ets tú sola ma ilusió.

Si febrós cerco ta reixa
en las sombras de la nit,
com lo pensament no 't deixa
vull ofirte d' amors queixa
per satisfer mon esprit.

Tu respons á tot, ma vida,
per calmar lo meu anhel,
y la soletat convida
á ouer veu amorosida
per las auras del Carmel.

Mentres las flors color prenen
al esclat del Maig joliu,
y los aucellets tots venen
y sas aletas estenen
buscant cloquer en son niu.

Tots dos, vivint d' esperansa,
afalagats pels amors,
oblidant tendre anyoransa,
ab ardorosa frisansa
volan via nostres cors.

Volan via per l' imatge
d' un hermós esdevenir,
llaytém els dos ab coratge
per ornar l' hermós celatge
que nostres cors ha de unir.

Quan hivern ab sa cruesa,
nina meva, 'm fassi por,
al esclat de ta bellesa
sols tas alas de puresa
reviurá lo meu amor.

Y 'l recort de las vetlladas
que guardará lo cor meu
aprop ta reixa passadas,
serán de amor las niuhadas
que omplenin mon cor y 'l teu.

ENRICH AYNÉ

He envejat la joventut
que dona vida y dolcesa...
ah! si jo tingués vint anys
y tu, nena, fossis meva!
Assentems aquí, Maria,
y descansém un instant;
la jornada es pesarosa
y naltres decliném ja.
Tremolém com débil fulla,
nos curvém al pes dels anys,
nostre front s' ompla d' arrugas
y lo cap de cabells blancs.
Si no fos nostre gayato
no podríam doná un pas,
puig sentím que 'ns fuig la vida
y se nos gela la sanch.
Sols las cendras carinyosas
de un amor pur y lleal,
que nostre cor encar guarda,
ens donan un xich d' escalf.
Ellas son las que 'ns fan viure
ab los recorts del passat,
recorts de un temps de ventura
que jamay més tornarà...

EMILI REIMBAU PLANAS

Ensaitjos

Ja os he vist en el jardí
festejant y fent promesas
entre 'ls cantars dels aucells
y els perfums de las rosellas
Jo os he vist com folls de goig
en un cert moment de febra
heu sellat lo vostre amor
ab un bes sincer y tendre.
Jo os he vist com ab los ulls
parlavau ab eloqüencia
lo pur llenguatge dels cors
que las ánimas entenen.
Jo os he vist, y al contemplar
com la vida vos sonreya,
he sentit dins del cor meu
una alenada d' enveja.

¡Ja soch á l' aygua!

No tenint ganas d' escriure
apreciables llegidors
perdonéu no os fassi riure,
perque, fills, no puch escriure
per l' excés de las calors.

Dexeume tranquil estar
remullantme tot lo dia
capbussat al fons del mar,
molt fresquet y sens pensar
en fer may més cap poesia.

Ab aixó si «algo» voléu
visch dins la mar... Disposéu.

MARCELINO SANTIGOSA

A la platja

—Sr. Boix, m' han dit que per aquí volta una tintorera.
 —Es vritat; l' hivern passat va tenirme una americana.

—¿No hi ha peix a la mar?
 Donchs, aixó 'ns convé.

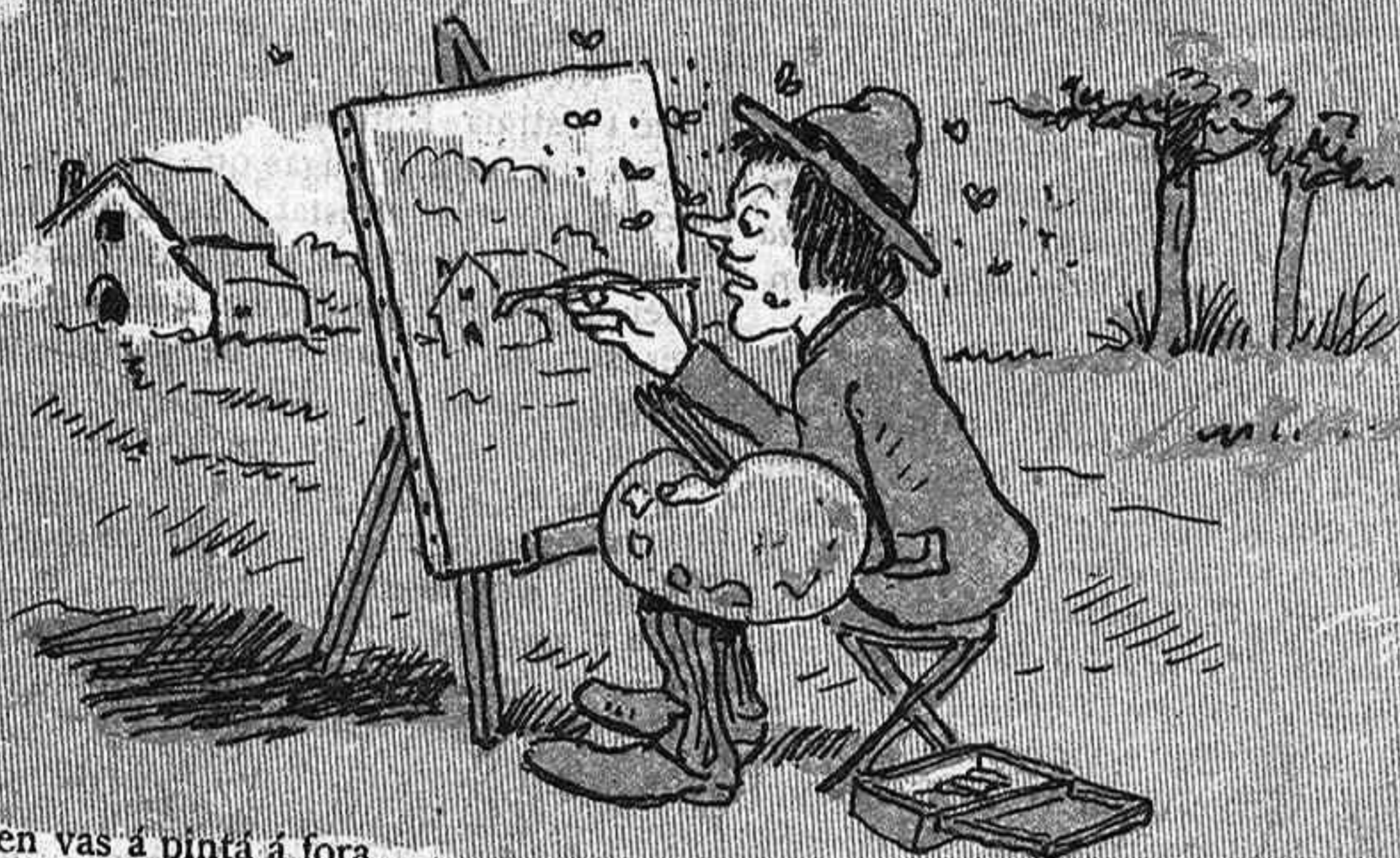
—¿Vol fé 'l favor de dirme quin hora es?
 —Vosté mateix, fassi un capbussó y vegi si 'm trova 'l relotje.

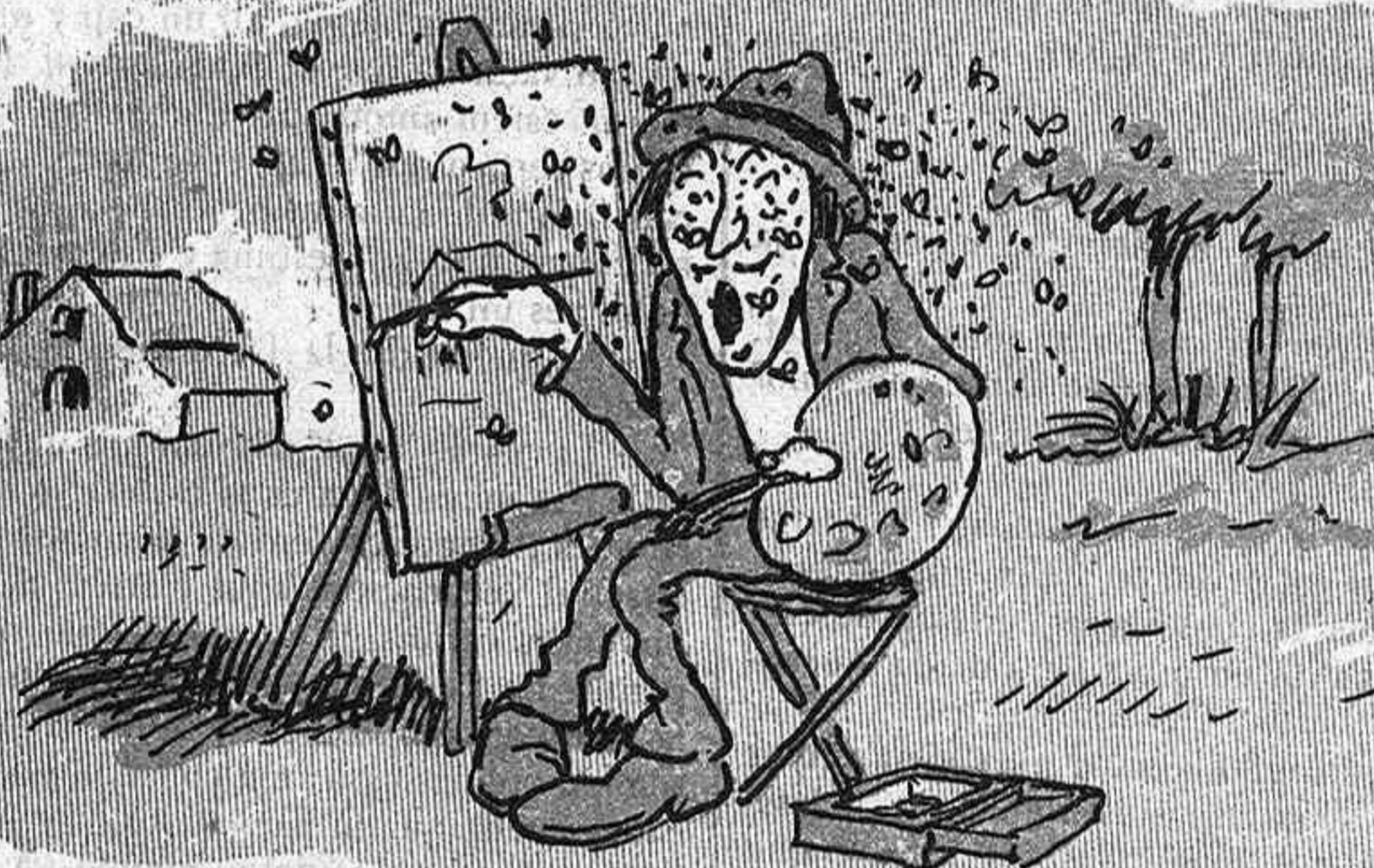
—¿Sab lo que ha dit aquell poca vergonya? Que 'ns estavam banyant quatre majordonas y un canonge

—Es dir que 'm dona carbassa.
 —Si, seayor; y aixis un altre cop no tindrà de llogarne.

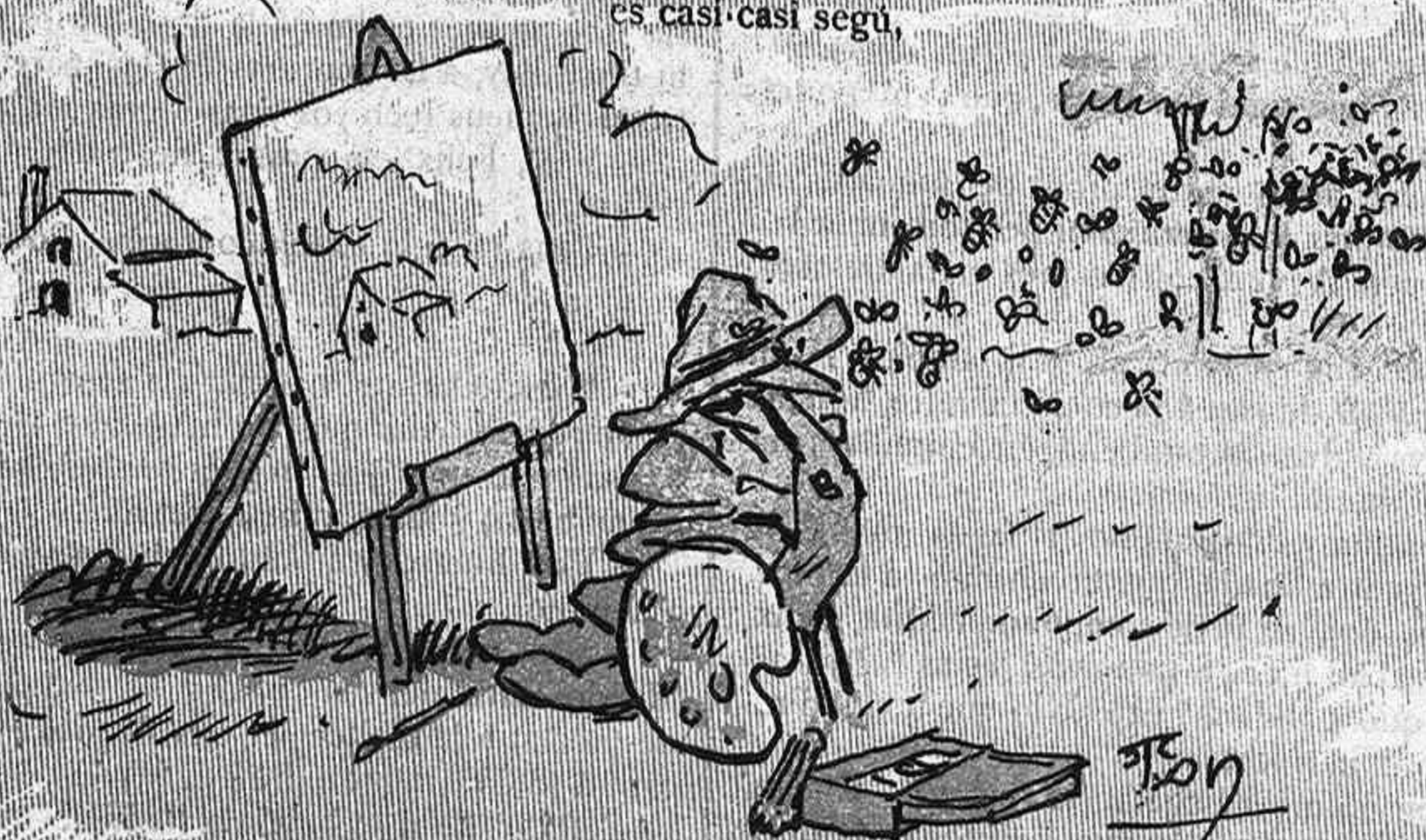
Un bon consell

Si t' en vas a pintá á fora,

es casi-casi segü,

que 'ls mosquits, avants no acabis
lo quadro, acabin ab tú.

Lo Soberano

— **F**ÉLIX, que ja enganxas tan dematí?
— Ola, Pigadet; ca, estich esperant que vingui l'ajudanta de la madama perque li fassi un joch de trenetas á las clins y li dongui quatre cops de pinta á la eua.

— Mosca! digas que 'l tractas á tall de letxuguino?

— Ja veurás, no tinch ningú més per fer lluhir.

— Encara que te 'n burilis: lo día de Sant Antoni talment ho semblava que li hagués posat ma la pentinadora. Y, t'ho dich per endevant, feya tropa: es lo millor caballet y de més bona estampa vista y per veure. Si 'l teu amo s'el volgués vendre, hi ha certa persona que á tot' hora te amanits un quant rengles de pilotets de doblas de quatre per *inquirir-lo*.

— Qui! Lo senyor comte vendrers lo Soberano? primer se desedividirá de la seva senyora. Ves de quin registre te 'n vas. Es lo *ser* d'aquesta casa aqueix caball. Si tingués *lábia*, aném á dir, fora 'l procurador del patrimoni.

— Donchs aquet caballet, te dich que fa per mí, ja 'm pots entendre.

— Ves en nom de Deu, que t'has errat Pigadet. ¿No t' dich que 's lo *Soberano*? qué vol dir lo soberano? Lo duenyo de tot ¿eh? donchs entente ab ell.

— ¿Ab lo senyor Marqués?

— No, home, no; ab lo caball en persona. Ves, que t'hi díu; pregúntali si vol deixar en Félix; que 'm sembla que si no t'apartas, la contesta será un raig de cosas que ja 'm vindrás á dir en quin' altra diada s'ensopegan els fasos.

— Pxit, no t'vull sentir; entaula la qüestió al senyor Marqués; que dobla de quatre ensá ó enllá no t'fassi frente: el caball ha de ser meu. Després ja se lo que 'm pertoca.

— ¡Encara que m'ose isis las arcas reyalas obertas!

— No t'pensis que sigui per beure, que t'hi podrás fer uns pantalóns.

— Desenganyat, no 'n corre prou de moneda en cunyada per comprar lo *Soberano* ni per tórsem la voluntat que li duch. Aqueix cop has prés mala dressera, Pigadet.

— Y si tingués una encarada ab ton amo?... Tu hi vas á perdre 'l *traje* de cap á peus, lo cilindro, aquella capa madrilenya y diguéu també algún cinquillo per la butxaca de l'hermilla nova.

— ¡Qu' estém lluny d'osca! no t'fassis malbé la llengua disbauxant moneda, que no entraré á la pica.

— ¿Y donchs, com se té de compondre? Mira, Félix, que á aqueix caball li t'inch *querencia* ¿estás tú? y... ascolta; acostat que t'rodará 'l cap ab lo que t'vull dir... ¡totas-antigas, de perruca!..

— ¿Veus com no m'ha agafat la basca?... Encara que 'm passessis un violari de quatre duros cada día y 'm diguessis: Félix, no pujis més al pescante; vesten á passeig y á tirar pa á las titas: bona taula, bons talls, rellotje, soguilla, tombaga pe 'l lluhiment de la persona, la banda de regidor en acabat per donarte anti-

cuelas y senyorío, y veuret respectat dels municipals; y el sol lliure per tu, de cap á cap de día, desde que ix fins que 's colga. ¿Estás á lo que vull dir, Pigat de la cara?

— Digas que 'm vols fer fer un paper molt lleig.

— No, *palabra*: Ascolta á un amich que t'vol be y que t'estima. Entrém á la quadra y tu mateix: desparriona lo tronch d'eugas que vulguis, corrent; me sacrifico per una amistat. Nada, no hi ha més; ja m'arreglaré ab lo senyoret: li posaré un capsal que s'ho creurá de debó que l'euga no 'ns convenia. No hi fa res, surt del compromís; de las mentidas jo me 'n encarreg. Pero del *Soberano* no m'en resis, que m'aga(a) gelosía. No 'm vulguis desacreditar, pósat al meu lloch. Si una persona te una estimació al mon, no li contradiguis á copia de moneda; val més que li donguis un' onsa de matzinas y n'heguis l'entrega d'una vegada sens ferlo patir, que no pas acabar-lo de mica en mica á copia d'anyoraments y tristesas.

— Que t'ho prens fort

— Pe 'l *Soberano*? María Santíssima! ¿No veus que me l'hi criat de potro, que l'hi vist creixer davant meu com una planta que la regas tu mateix? Si es una mustela, un argent-viu, ab un cap y una presencia de pit tan vanitosa que convida á ferli la cortesia. Que tots n'estém emprendats: los senyors, la dona, fins los vehins reparo que s'hi encantan. Y després, aqueix caball fora de la meva companyia, es mort: la bestia ho coneix que se la estima y 'ns correspon. Té la sanch noble; es un dó.

— ¿Y qué hi diu la Tricu tricu ab aqueix aficionament?

— Ja veurás, no t'embranchis que vas per mal paratje. La meva dona es la estimació de casa. Lo *Soberano* es l'engrescament de la cuadra. ¡Si 'n tinch un farsell d'estimacions aqui y arreu! Si t'vaig á dir que fins hi ha carrers de la ciutat que no hi passo may perque no 'ls estimo y n'hi ha d'altres que 'm tenen la voluntat compromesa y m'hi passejo y 'ls miro que sembla que las casas me coneixin y 'ns fém lo *sotris* cada vegada que hi passo. ¿Qué te que veure aixó? Son conformacions del individu. A casa que t'pensas que no més estimo á la dona? Fins als trastos los hi tinch lley, á las pinturas de las parets: per tot hi trovo 'ls meus recreys y las mevas *satisfassions*.

— Vaja, Félix, ets passat de moda. Sempre serás pobre.

— Tens rahó hi estich conforme: Pobre y tonto.

— Y está clar que ha anat als seus oidos. La senyora Marquesa, com que no hi entén ab bestiar, no se 'n sabia avenir que hagués refusat aquell ponderío de moneda; y mira, t'he retret á tu.

— Viva home; ¿y qué hi tinch que veure jo ab aquest assumpto?

— Molt nèt; li he dit: ascolti, mi senyora, ¿quina idea formaría del seu cotxero si li diguessin que ha despreciat á la muller per una flaqueza faldillera mancant á lo convingut entre ella y jo?..

— ¡Pillo! Prou te buydava 'ls ulls!

— Deixem dir. Tots dos s'han posat á riure; y com que no son tontos, ja ho han comprés que jo no baratava lo meu gust per diners, tant si 's tracta de bestias com de personas. Y sobre l'article de la legalitat, lo

Sr. Marqués ha comensat á donarme corda que casi be 'm marejava. Ja no 's referia pera res al *Soberano*; volia confessarme y sapiguer si ab aquest rigor havia tingut alguna ensopegada are ó avants. En bona part se n' ha anat. (A tu ja t' ho puch dir, perque 't consta lo meu comportament) ¡Pero als Senyors! Te dich, *Munins*, qu' entre vritats y mentidas los hi he guarnit un farsellet que 'l Tenorio haguera pres lo retiro si ha gués conseguit lo meu temps. Entre cambreras y criadas ningú respirava, 'ls hi deya - pero ab molta prudencia, afegia tot seguit - y ab molt decoro. La Marquesa no feya sino riure. Oh, en que siguin senyoras ja 'ls hi agrada sapiguer las revenjas dels homens.

- Poca pena!

- Noya, 'm puch presentar ab lo cap ben alt per tot arreu; los meus festeigs eran ab tota legalitat, á peu de quadra y á llum del día. Pero totas las que 's presentavan á veure 'n Félix eran ben rebudas, ¡pobret de mi! No t' encenguis, noya, qu' encara no se si després de las nostras entrevistas s' en anavan á trovar algú altri que també las hi pintava l' amor.

- Be, tombém de full. ¿Qué 'm vols dir de part dels senyors?

- ¿Que t' irrita que 'l teu home haja tingut salero y la seva palica llamativa? Ahont hagueras anat á raurer si no es la meva labia que 't va desembarassar lo carrer de currutacos? Ara saps que t' abrigas y que tens un home de bé al teu costat.

- Fuig' no 'm maseguis.

- Pro, has de riure al menos Aixís dona. ¡Si sembla que 't desemboqui 'l sol pels llabís y ulls quan fas aquesta rialleta! Te, vetaqui 'l regalo dels senyors.

- ¡Ay, filla!.. ¡Que 'n deu tenir de valor!

- ¡Que no hi ha prou xifras ni prou zeros á la nombra per comptarho... Aixó es or, lo demás pedras finas! Y lo que m' han dit, qu' encara val mé.: «¡Sou un home honrat, Félix!»

- ¿Donchs feya be jo de volguer al Soberano?

- Es un caball que 'ns te de portar sort á tota la familia: no t' hi cansaras gens estimantlo ni te 'n penedirás!

E. V.

DISCURS DE GRACIAS

llegit per son autor en la festa del

CERTAMEN CLARIS

d' aquest any

Gran Reyna, damas d' honor, senyoretas y senyoras, escriptors aqui premiats, fabricants de vers y prosa, senyors, cavallers... de á peu, jovent, xicots y xicotas, que son d' aquet rich local lo quid d' eixa festa hermosa; rebéu tots en eix moment, rebéu tots.. y rebéu totas - en nom de la Societat - un sens' fi, tota una grossa de gracias, tot un bell munt, á milions... (Com que rés costan las gracias, per xó las dém á dojo, com si tal cosa).

A la Reyna, en primer lloch, tant simpática y bufona, (que si la veyá en Claris reviuria á Barcelona) la Societat no sab pas com agrahirli ¡no es broma! el favor gran que li ha fet sentada en aqueixa trona d' aqueix trono, desd' ahont ab una gracia preciosa la festa n' ha presidit per ser la Reyna y senyora

del Gay Saber convocat aqui dins per las tres glorias: la Patria, la Fé y l' Amor, heralds de la Musa nostra.

Igual que á aquet bé de Deu de-damas que la Cort forman de la Reyna, trasladém las mercés mes carinyosas d' aquesta Corporació, ja que aquesta Cort luxosa d' un modo fastuós, brillant, aquest escenari adorna.

(Per ma part, els seré franch: si la Cort de casa nostra fós una Cort consemblant, m' estimaria cent voltas molt més dormir á la *cort* que no pas dins de l' arcoba).

Als poetas que han guanyat ab la ploma la victoria, els felicitem de cor y ab orgull perqu' ells ens honran havent posat en alt lloch la il·lustració, qu' es la norma que regeix á la *Clarís* en sos actes y en sas obras.

Y á n' els poetas que han *tirat* y no han *tret*, la enhorabona

també 'ls dém.. ab sentiment; pró, es alló... toca á qui toca.

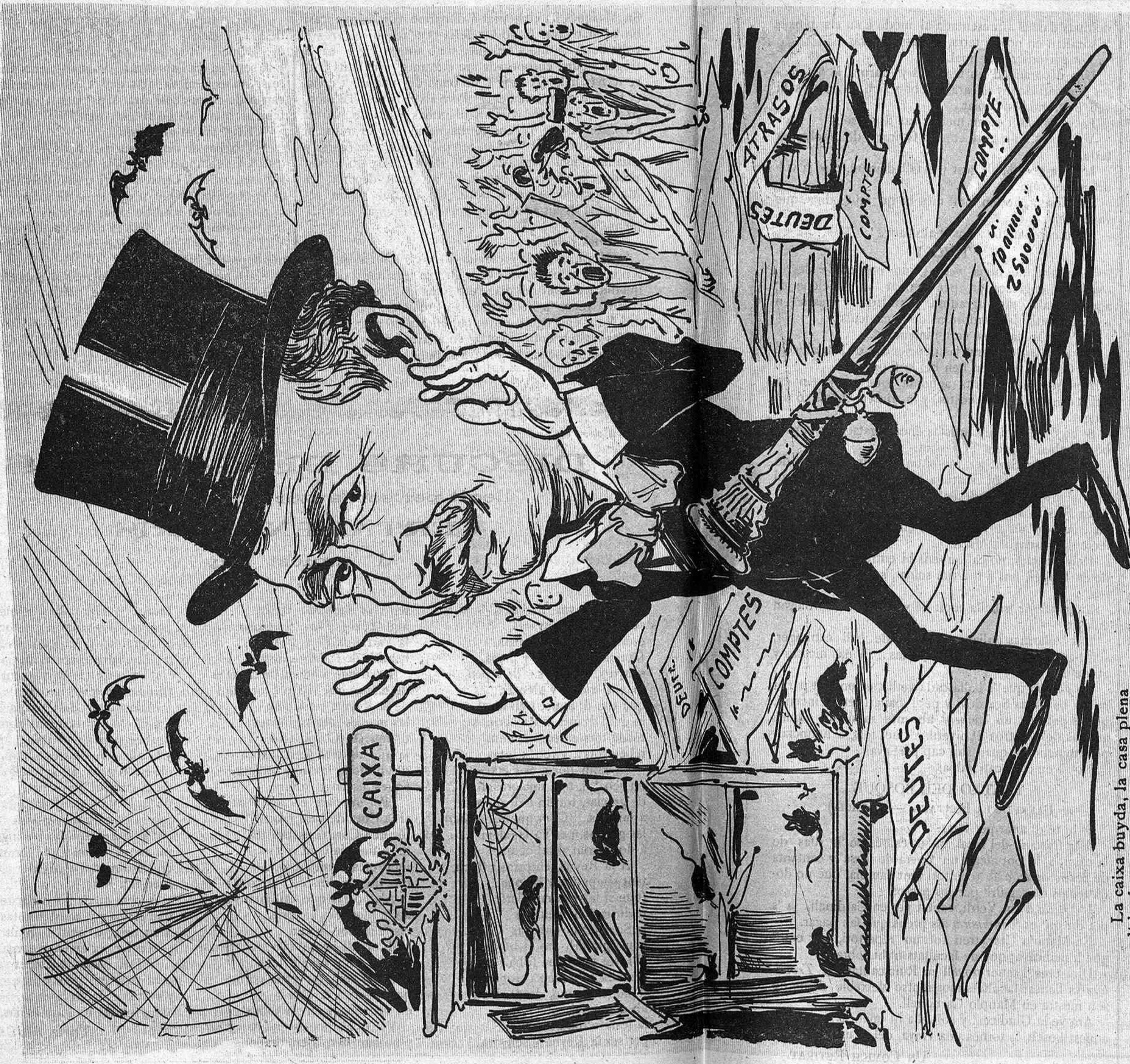
Agrahim lo séu concurs y 's hi estimariam forsa qu' en lo Certámen següent tornéssin á fer la prova.

A las donas dels marits y á n' els marits de las donas; á n' els papás y mamás y familias que 'ns escoltan els endressém la expressió de la gratitut més fanda de la Junta y del Jurat per sa presencia agradosa al Certamen, que ha obtingut un éxit d' aquells que forman época dins del conreu literari á Barcelona.

Y com no 'ls puch dar res més que gracias, y ja están totas donadas.., d' aqui á un altr' any - si á fer certamen 's torna. -

Y Deu els dongui salut pera fer semblantas obras, y vostés estiguin bons... ah! y vostés estiguin bonas.

PEPET DEL CARRIL

La caixa buyda, la casa plena d'inglesos, comptes, brutícia y pòls:

Veus aquí certa la trista herència que recull are l'arcalde nou.

Si trobeu per mala estrella que hos faltan els aliments,

gossaréu á la mar vella de grans reconstituyents.

TEATROS

NOVETATS

L' héroe d' en Cervantes, no 's pot pas tocar al teatro.

Es cosa massa seria, es massa gros per sortir á las taulas ab la cara pintada y vestit de draps.

Compostos els tres epissodis del *Don Quixot* per solemnisar el centenari de l' obra immortal, fou just que 'ns en fes coneixensa y li hem d' agrahir, perque sempre regositja el sentir la paraula discreta del manco de Lepant.

Tant en Sellés en *La primera salida*, com els germans Quintero en *La aventura de los galeotes* com en Ramos Carrión, no han fet res mes, que la *paráfrasis* del gran llibre, cadascú en son fragment.

Cal apuntar que 'l mellor quadret, lo més fidel, es el dels Quinteros, y la direcció exquisida; tots bons tipos.

Lo mateix en Sellés que 'n Ramos Carrión han fet innovacions al text, que l' enlletxeixen y 'l malmeten; ¡malaguanyat!

En Ferrán Díaz de Mendoza 's vesteix y 's caracterisa be... mes, ja ho hem dit, la figura del cavaller *na die la nueva...*

Na María Guerrero si que 's mou encertadament, fent la figura just apuntada per en Sellés de D. Tolosa.

Lo darrer quadro, és massa assaynetat; lo cas es més seriós.

Los dos habladores de 'n Cervantes, son deliciosos.

Com que «cada cosa per son temps, com las figas per l' Agost,» aquet estreno va resultar aygualit... y la gent á pendrer las ayguas.

Lo benefici de 'n Ferrán Díaz de Mendoza com el de na María Guerrero, han estat brillants.

Son bona mostra de l' estima que 'ls enmena 'l públich catalá, y de la gran nombra de simpatias qu' aquí compta la primera companyia dramática espanyola, que portan.

No creyém que tingan cap queixa de Barcelona ahont tot lo bo hi arrela.

No s' ha acabat la *tournee* sens l' estreno de *La Miralta* d' en Angel Guimerá.

Tracta's d' un drama en tres actes, quin primer es d' exposició solzament y encara esllanguida, deixatada.. gansa en desmasía.

Te, aixó si, detalls ben buscats del natural y propis de la terra.

L' acte segón, es mes ferm, y encare que remembra altres produccions del bon teatro catalá, aixeca l' esperit y enlayra l' obra fent concebir esperansas pe 'l final.

S' ha de dir, que hi fa molt, l' execució destra y estudiada, que l's actors fan en aquest acte.

En Angel Guimerá, fou cridat á las taulas pe 'l bon públich, el de debó, envoltat pe 'ls actors.

Ara ve 'l més trist.

L' acte darrer, es un erro de cap á cap.

L' autor s' inspira, ja desde 'ls acabaments del segón acte, en lo melodrama més vulgar; deixant de trobarhi el deix catalá, per acabar l' obra ab la baralla

de duas damas .. presentada al modo com els pinxos 's barallan en nostra terra, no las senyoras.

Tot per una *frasse* final.

Una decoració d' en Moragas y Alarma, fa 'ls efectes ben cataláns, y encara que bon xich de *chromo* s' hi veu 'l natural ben copiat.

La vesprada li escau mellor que 'l ple sol.

Y després... un altre cop en Guimerá de bigotis per terra.

L' obra posada ab gust y detalladament, que ja voldríam per casa.

La Morera, ho feu molt més bé qu' en Codina, que va fluixejar molt.

Adeu companyia... fins l' alti' any.

TIVOLI

Feya falta, de bona veritat, un espectacle alegre, *charmant*, engrescador, per animar las funcions d' aquesta sala, tan agradable, ventilada y fresca en aquestas vetlladas xardorosas de la canícula.

Y l' han trovat, ben certerament.

Els allotjats, malgrat las deficiencias de la traducció d' en Capella, omplen ben be, la fi proposta.

Aquest' obra, te tanta agudesa, que sempre n' esqui x' per un ó altre costat, y fa riurer vulgas ó no vulgas.

S' ha de dir qu' els artistas encarregats dels papers bons, saben 'l que s' hi pescan.

La Josepha Sanchez, ha fet un estudi complet de la Pauleta... y no hi escatima cap dels accessoris... ni s' hi plany 'l gesto y desenfado.

La Pepeta Mateu, ja es mestra d' anys; es gata vella... mes qu' els anys li passen en vá, fent 'l tipo perfecte de la senyora Martí.

Dels mascles; no cal qu' ens hi entretinguém... desde en Bergés, fins á l' últim soldat, son bons guerreros.

La *quadrille* 's balla molt bé y las faldillas voleyán enlayre.

Las bailarinas italianas del cos de ball estranger, son ben triadas, altas, guapas, finas... bonas mossas y ab delit.

Lo *padellí* que 's balla cada vetlla, es un éxit per la *prima* bailarina Scardovi y pe 'l bailarí en Vincenti, que 's pot dir un *eminent* ab més rahó qu' alguns artistas dels teatros d' hivern... que tots s' anuncian per eminencias, quan van cap per' avall.

No 'ls en dém cap culpa.

TEATRO DEL BOSQUE

BARRI DE LA FONTANA — (GRACIA)

S' hi te d' anar per forsa.

A la frescura del local, qu' es esprés pe 'ls días de la calor, s' hi pot afegir un' ópera de forsa y cantants de *primo cartello* ab repertori tant cambiat que no dona temps de seguirl' per sos passos.

L' *Otello* d' en Verdi, cantat per en Cardinali, ja 's pot dir qu' es 'l *summum* als preus que fan pagar.

En Mano'o Utor, treu tot un repertori, qu' era 'l que li mancava; que de facultats n' hi sobran.

Dimecres 'l tenor novell en Ruiz cantant *Il Trovatore* va llensar facultats mostrantse deixeble digne de son mestre en Manolo Carbonell.

Ara ve la Giudice... y sols ella hi mancava, perque aquest bosch, 's tornés una vinya, del vi més bo.

UN COMICH RETIRAT.

Pesca y cassa

—Pica lo sol, pican las moscas
tot pica fins á matar,
pero 'ls peixos ¡mare meval
ní á tiros volen picar.

— Jo sé un sistema molt bó per portar cassera á casa.
— ¿Qu' apunta d' una manera nova?
— No, senyor, compro 'ls caps de cassa.

Campanadas

Ja no es sols el poble; son las classes ricas de Moscou. Corria tranquilament la representació al teatro, quan comparegué el governador general.

Al veurer 'l las senyoras de primer, dretas, van cridar: ¡mori l' autocracia!.. ¡mori 'l govern!.. ¡viscan els zemvos!..

Els homens van apoyar la protesta á tiros de revolver.

La confussió fou grossa... empunyant armas fins las donas.

Aixís s' obrían pas fins 'ls seus cotxes, per entre-mitj de la policia, que guardava las portas.

Els carrers de Moscou, estaban ocupats militarment pe 'ls cosachs, en brava lluyta ab el poble.

No hi han detalls... mes la revolució brota per tota la Russia, quin emperador, sols s' amaga.

*

Fins quan s' han de tocar las castanyolas, es molt mellor tocarlas be, què malament.

Aixó li ha valgut al novell arcalde de San Sebastián.

¡Es á dir, no pas las castanyolas, sino 'l piano.

Toca tan be, que 'l rey está encantat.

Ell podrà ser un Boladeres, un Lluch... ó cosa per l' istil; pot molt ben ser, que sábiga d' administració municipal, tant com en Girona pobre, pero en Schubert y en Mendhelson, els grapeja que n' es un primor, que es el que 's necessita per governar be 'ls pobles.

Ara qu' aquí han fet arcalde nou, ¡qui ho sap si han tingut present que ballava be el bolero.

De segur que en Bosch y Alsina, te alguna gracia amagada.

*

La mare del que va inventar á Fransa la guillotina, 'l va parir, entremitj de círennstancias forsa curiosas, no pas per netas, sino per raras.

Veyent una munió de gent y corredisas, va acostars'hi, quan estava prenyada, y 's va horroritzar veient un home penjat de la forca .. voleyant enlayre, penjat á sos peus 'l nunci del poble que 'n feya d' estira cordetas.

Efecte de la conmoció, va dar á llum, ants dels temps curts moments després.

Monsieur Guillotin, com es veu... va naixer ab l' obsesió ferma, de cercar y trovar una manera de suplici rápit, y tan *dols* com fos posible.

Y va ideyar la máquina de tallar colls, que ha fet tant servey á Fransa.

*

Els mérits dels generals que l' imperial Russia ha enviat á l' Asia, per defensar sas posesions, poden ben be posars' al costat de las valentias dels militars Espanyols, que 'n van perdre Cuba y Filipinas... ab l' ajuda dels governants.

Ab tant fermes guerrers 's desmembran las nacions.

D' aquesta lley, cauhen per terra desfets 'ls alts imperis.

Els héroes se 'ns tornan, com *ratas* vulgars.

Lo general Stoessel, que 'n pintavan com *extraordinari* defensor de Port—Arthur... ara ha baixat de l' escambell, y ja no ho es de sabi, ni valent, ni res.

Ara 's sap del cert, que feya d' héroe per forsa... y que no mes tirava á ferse 'ls seus.

Fet á trossos per la metralla de las granadas, en Kondralenkó, qui 'n subaltern fou l' ánima de la resistencia de Port—Arthur, tot seguit la plassa va rendirs' á l' enemich.

Lo comandant del fort, no 's trobava may als llochs de perill.

Sempre s' estava tancat á casa, darrera de parets que tenia *blindadas* per asegurars'...

Un día d' assalt, la tropa va demanar que 'n Stoessel dirigís personalment 'l combat, y l' héroe va responder per teléfono, que no 's trobava bé.

¡Lo gran general, no podia manar 'ls seus soldats!

Stoessel, no s apurava per la situació dels soldats, mentrestant els pobres diables dels sorges, anavan descalsos y ab la panxa vuyda, 'ls magatzéms de l' Intendencia vesavan de queviures, de vestits y calats.

Si mancava la carn fresca, com se pot pensar, sobraven, 'l bou salat y las llaunas de conservas de tota mena.

Com diuhen, restavan als dipósits al rendirs la plassa forta 60.000 puds de carn salada, 370.000 puds de farina, (15 kilos cada pud, mida russa) 2.000.000 de llaunas de conservas de moltes menas y moltes provisions.

Restavan encara 70.000 parells de sabatas, roba blanca per 100.000 homens, grans acopis de vestits, y abrigalls, 200.000.000 de cartutxos... y tantas d' altres cosas que figuravan á la contabilitat, com entregadas pe 'l consum.

Ja 's veu com marxavan las cosas del exérecit rús á Port—Arthur.

Quan lo comandant general sortí de la plassa, després de la capitulació, 'ls efectes de la propietat seva, omplian 32 carros... mentrestant que 'ls demés oficials del exérecit no se en podian emportar més que de 15 á 100 kilos, segons la graduació.

¡Be s' ha de coneixer que soch jo 'l general... devía dirse per ell, lo capdill!

El día de marxar... ¡quet brau militar, va estar ben bó!

¡Que te d' estrany ara 'l viatge del Czar!

¡La por deuhen dir alguns!

¡Ca!... Tenir por un emperador de Russia, descendent dels Peres y Catarinas... ¡fugir!..

Els travalls serán per tornar.

*

Els Japonesos, sanejan 'ls camps de batalla, cremant 'ls cadavres dels soldats y dels caballs; mes respectan, 'ls costums dels seus enemichs, soterrant 'ls seus cadavres.

Un dels alts metjes, es encarregat de dictar las midas per privar la propagació de las epidemias.

Lo doctor Mettholins, no ha vist cap dels reclutas Japonesos atacat d' enfermetats infecciosas.

L' administració militar, dona als soldats racció diaria de tabaco y de saki... qu' es ayguardent d' arrós.

Els hospitals y ambulancias, s' han de tatxar com mostra. El personal dels metjes, es notablement sabi.

Els cilurjians, son operadors hábils y homes familiaritzats ab l' adelantament de todas las ciencias, y descobriments més novells.

Lo metje alemany, no ha vist més qu' un amputat, entre tots 'ls establiments qu' ha visitat.

Kihouchi, director de las ambulancias afectas als presoners, li ha dit, qu' entre mitj de 600 ferits, sols havia fet una amputació sola.

Las perforacions dels ossos causadas pe 'ls projectils de poch calibre, tirats á menos de 700 metres, fan forats molt petits.

Del mateix modo, las feridas dels pulmóns, 's curan molt depressa.

Lo material per las curas que gastan 'ls japonesos, es molt bo, per las qualitats d' esterelísació y del poder absorbent.

La cura 's compon d' una compresa de glassa esterelísada, que te un diposit de cendras de palla.

Es la que 'n gastan més... guardant las feridas tot seguit la més bonica vista, y prompte cura.

La comedia de la vida

I

En aquet bussí de cosmos,
en aquet tros d' univers,
(que la terra s' anomena,
sens dirse 'n *terrayre* 'l sér,
que en ella naix y s' acluca),
jo estieh segur lectors meus,
que si be 's mira y repara
un teatre hi trobarém.

Per taulas té 'ls hemisferis,
per bambulinas te 'l cel,
y per bastidors d' efecte
la mar y la terra té
ab sa casa rica y pobre
que 's pot mudar facilment.

Hi ha mitj mon que fa de públich
que al altre mitj escarneix,
sens contar que demá ó l' altre
qui avuy en palco veyem
ó se seu en sa butaca
ó n' es dalt del galliner,
també sortira al prosceni,
exposantse á iguals xiulets;
pus naixer es contractarse
ab l' empresa, que es lo temps,
ser jove es fer de comparsa
y apendre á fer mil papers,
lo viurer es está en escena,
fer d' apuntadó es ser vell,
y morir es serne víctima
d' un empresari dolent
que quan l' actor es inútil
y pel cas no li serveix,
li diu tan fresch: plega velas,
y *andandu*, á la pau de Déu;
mes d' aixó no se n' estranyin,
qué aquest mon si 's mira bé,
*¡tot es comedia, comedia,
comedia pura y res més!*

II

Desde la noya fadrina
que ascolta epígramas verts,
y tot fent la mosca bauba
riu y diu que no 'ls enten,
fins á la rata d' iglesia,
que per vestir jesusets
abandona á la familia
y descuida 'ls seus quefers;
desde la dona casada
carregada de bailets,
que 'ls dematíns fa visitas
y á las tardes ella 'n reb,
y á las nits se 'n va al teatre

y als balls y á sopá als cafés,
fins al vellot que verdeja
y fernos creurer pretent
que foch d' amor sent encara,
y es que ulls de poll te al cervell;
desde 'l casat que á l' esposa
per respecte diu vosté
y permet que porti luxu
sens preguntar d' hont lo treu,
fins al viudo de set donas,
que encar no 's planta, y diu crech
que repetí 'l matrimoni
es freqüentá un sacrament;
y en fi, desde aquell imbécil
que 'ns diu que no creu en Déu,
peró que tem á las bruixas,
s' alsa si 's volca 'l saler
y fuig si son tretze á taula,
tot repetint no crech res,
fins á la dona xisposa
que de tot ne fá serrells,
y que als nuvis fá las cartas
y que descubreix secrets,
(s' entent als que portan rucas,
peró no als nets de clatell);
no 'ls creguin pas, tots enganyan,
que aquest mon si 's mira bé,
*¡tot es comedia, comedia,
comedia pura y res més!*

III

Al que busca algún empleo
ó be té un assumpto lleig,
y fa que molts difunts votin
junt ab los que están ausents,
per á un plaga de parroquia
fer triunfá, sens més ni mes,
per quatre mil vots, al menos,
no haventne votat ni cent;
al candidat sens escrupol,
que per sortir bé promet:
empedrar las carreteras,
perque 'ls carros corrin més;
entoldá la mar d' ampla á ampla,
perque 'ls pobres mariners
no 's torrin quan pesquin congres
los días de sol ardent;
fer sortí 'l sol nit y día,
perque aixis hi puga haver
dos cullitas cada anyada,
y si 'l clima 's torna sech,
fins fer decretar que ploqui
prohibint trons y llampechs;
al mestre que 's mor de gana

y per no ensenyá las dents
als que no 'l pagan, ensenya
fins la seba pels carrers;
al auditor dur d' oido
que 'l trinç de la plata sent,
al vista que no te vista
per veure arrivá 'ls baixells,
y 's diu que 'ls papers de plata
de mitja hora lluny los veu,
y al ministre de conciencia
que no vol que 's jugui en res
y autorisa loterías,
fent jugá fins al govern,
no 'ls creguin pas, tots enganyan,
que aquest mon si 's mira bé,
*¡tot es comedia, comedia,
comedia pura y res més!*

IV

En lo teatre de la vida
l' empresa, que es un gat vell,
per ferse 'ls seus ab lo públich,
varia á cada moment
y procura uns fins de festa
que alegrin al mon enter.

Pero 'l més trist es que en massa
tots companyia formém
y que 's molt fácil que 'ns xiulin
quan nos toquin certs papers,
pus mica més, mica menos
tots algún día hem de fer
tragedia, drama, sainete,
sarsuela y ópera á un temps,
si no 'ns fan ballá un bolero
ab pandereta y ferrets;
pus es actor de tragedia
tot qui espera y no té res;
fa dramas qui 'n passa molts;
sainetes qui 'l mon no entent;
qui sens mérit vol fer l' home
es bolero y no s' ho creu,
y á la casa que tots cridan
y á tots la rahó asisteix,
perque ni un clau per penjarse
ningú troba per remey,
alló es ópera y sarsuela
y fins ball de bastonets,
peró d' aixó no s' estranyin,
que aquest mon si 's mira bé,
*¡tot es comedia, comedia,
comedia pura y res més!*

I. F. F.

A la mar vella

- Mira, Toni, ja ve don Isidro. ¿A veure si 'ns pagarà 'l brenar?

- Si es mes abundant qu' ahir, *bueno*. Va convidar-nos á quatre musclos, y ell en cambi se 't va menjar... ab la vista.

- ¡Ay, Nasi, 'm sembla qu' he vist un tiburón y tinch por de que 'm fassi alguna cosa!

- Algun temps no diré. Pero ara, ¿qui vols que 't fassi res?